

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum

In Duos Libellos Partitum

De Decimis, oblationibus, Sepulturis, bonis Parochorum, aliisque scitu
utilissimis materiis

Engel, Ludwig

Salisburgi, 1668

Cap. 2. De Votis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40891

CAPUT II.

DE VOTIS.

Votorum etiã materia quotidie Parochis & confessariis obvia est, angitq; bonas animas, quare & hanc, utpote ad curam pastoralem plurimùm pertinentem inferere volui, opto ut ex voto sit.

§. I.

Quid sit votum, quænam ejus requisita & obligatio?

S U M M A R I A.

1. *Votum quid, & quomodo differat à proposito.*
2. *Si dubitetur, fueritne votum vel propositum, præsumitur, non fuisse votum.*
3. *Votum aliud explicitum, aliud implicitum.*
4. *Voto obligatur etiam qui non habuit animum servandi; secus, si se non obligandi.*
5. *Quanta deliberatio requiratur in voto & quid.*

quid, si dubitetur an fuerit sufficiens de-
liberatio.

6. Qualis error tollat obligationem voti.
7. Difficultates novae emergentes, vel non
praevisa cur potius tollant obligationem
voti, quam contractuum.
8. Votum debet fieri Dco, saltem mediate, ut
si fiat Sanctis.
9. Votum debet esse de meliori bono, & ibi an
res indifferentes, vel res bona ob malum
finem voveri possunt?
10. An & quando valeat votum contra-
hendi matrimonium?
11. Voveri possunt etiam ea, quae alias sunt de
praecepto.
12. Quanta sit voti obligatio, & an detur par-
vitas materiae.
13. Quamdiu executio voti differri possit, &
an praevidens impedimentum teneatur
prevenire.
14. Quid, si votum sit partim de re possibili,
partim impossibili.
15. An votum possit per alium impleri.
16. Exponitur tex. in c. quod super. de
voto.
17. Vota quatenus obligent successores. *Alia
Summaria invenies in §. seq.*

VOTUM communiter definitur
quod sit, promissio deliberata Deo
facta de meliori bono. Dico
primo: Votum esse promissionem,

ut distinguatur à *proposito*, nam *pro-*
positum concipitur sine actuali ob-
 ligatione; unde qui *propositum* ut-
 cunque firmiter & efficaciter conce-
 ptum non servaverit, peccati propte-
 rea reus non erit, quia nulla se obli-
 gatione obstrinxit. *c. 3. & ibi gl. de*
voto & voti red. Contingit non
 raro, ut homines dubii reddantur, an
 ne *votum*, vel solum *propositum* conce-
 perit? In quo dubio poterit præsu-
 mi, non fuisse *votum*, quia *in dubio*
melior est conditio possidentis. c. in pari.
De R. l. in 6. fuit autem talis dubi-
 tans prius in possessione libertatis,
 quâ eum non constat privatum esse.
 item in dubio non est obligatio indu-
 cenda. *L. Arianus. de O. & A. Henr.*
Zoes. ad tit. Decret, de voto n. 50. Suar.
de voto. lib. 4. c. 5. non obstat,
 quod *in dubio tutior via sit tenenda:*
 quia hæc regula plerumque est tan-
 tum de consilio, non de præcepto, ni-
 si quis in dubio practico persevera-
 ret, neque ad ejus depositionem se
 resolvere posset, tunc enim non lice-
 ret

ret agere cum conscientia practice dubia. Item in dubia irregularitate orta ex homicidio, quando factum scilicet homicidium, vel mutilatio est certum, & tantum culpa incerta, ad quale quale scandalum & offensionem hominum evitandam iussit subinde Pontifex tutiorem viam & abstinenciam ab ordinibus eligi. *c. ad audientiam 3. & c. pen. De homicidio.*

Porro hæc promissio aliquando est implicita & actui, quem quis agit annexa: ut si Clericus suscipiat SS. Ordines, quibus scit votum Castitatis annexum esse, hoc ipso eandem promittere censetur *c. un. h. t. in 6.* quemadmodum de jure Civili sunt tacita pacta juxta *L. 2. ff. de pactis*, & obligationes, quæ ipso facto contrahuntur, & ex quasi contractibus appellantur *toto tit. Inst. de obligat. quæ ex quasi contractu.*

4 Sed quid, si aliquis promissionem quidem votivam faciat, non tamen animum habeat illud votum servandum? ex. g. si habens domi concubinam

emittat votum castitatis, vel SS. Ordines Clericales suscipiat, an tale votum valebit? R. affirmativè, quia obligatio voti est distincta ab executione voti, nec ab ea dependet, unde rectè obligatio sine executione consistere potest, prout sine dubio is, qui de facto votum non servat, nihilominus voto tenetur. *Navar. in manuali. c. 12. n. 27.* & in simili obligationem ad matrimonium B. Virginis cum S. Josepho fuisse sine intentione executionis superius p. 3. c. 5. sect. 2. n. 10. tradidimus.

Aliud vero dicendum, si quis non tantum non habuerit animum non servandi votum, sed etiam non habuerit intentionem se obligandi, & verba merè extrinsecus protulerit, intrinsecè autem contrariam protestationem fecerit; talis enim voto non obligabitur, quia nulla est obligatio sine consensu tacito vel expresso, et si Clericus in susceptione SS. Ordinum non habuerit intentionem servandi castitatem, non obligabitur qui

quidem ad cœlibatum ex voto, obligabitur tamen ex præcepto Ecclesiæ, interim graviter peccabit, quia decipit Ecclesiam, quæ non vult alicui sacrum Ordinem dari, nisi qui se castè vcturum promiserit *cap. 1. dist. 27. & c. 1. dist. 28.*

Quod si quis suscipiens SS. Ordines penitus ignoraverit obligationem voti esse annexam, non videtur voto adstrictus, quia ignorantia tollit voluntatem & consentum, nisi ut plerumque fit, habuerit generalem & implicitam intentionem se obligandi ad illa omnia, quæ conditio Ordinis requirit, quamvis in specie de voto castitatis nihil sciverit.

§ Dico secundo, votum esse *promissionem deliberatam*, ubi aliqui perfectam deliberationem & majorem quàm ad peccatum mortale requirunt, ut Lessius *de voto dubio. l. n. 4.* alij autem probabilius statuunt, eam deliberationem, quæ obligaret non diabolo per peccatum mortale, sed

ficere ad obligandum nos Deo per
votum, si scilicet plena advertentia
accedat, ut vovens sibi præsens sit, &
sine subitaneo motu vel animi passi-
one iudicium ac deliberationem per-
turbante advertat se vovere *Gutierrez*
Canon. quest. lib. 2. c. 22. n. 7. arg. c.
sunt qui opes 17. q. 4. c. 2. h. t.

Quid, si dubitetur, an adfuerit suf-
ficiens deliberatio? sunt, qui hoc &
superiori casu *sub. n. 2.* pari passu pro-
cedunt, censentque possessionem, &
consequenter præsumptionem stare
pro libertate. tutius tamen videtur, ut
hoc casu possessio & præsumptio pro
voto asseratur. Nam quando certum
cum incerto concurrat, possessio re-
gulariter stat penes id, quod certum
est, sicut in possessorio iudicio, qui
actus possessorios certos præsentat
probat, præfertur illi, qui per peti-
torum disputat, tales actus non fuisse
legitimos, usque dum revera non le-
gitimos fuisse demonstraverit. Atqui
in ista hypotesi supponitur votum fu-
isse certo emissum, & tantum dubita-
tur

tur an eum sufficienti deliberatione,
ergo possessio stat pro voto. in altero
autem casu, constat, me prius fuisse
liberum, & dubitatur de ipso voto, er-
gò possessio est penes libertatem. *vid.*
Sanch. de matr. lib. 1. disp. 8. n. 10.
Et sursus lib. 2. disp. 41. n. 31. C.
seq. Zoes. h. t. n. 29.

Vota autem ex metu cadente in
constantem virum emissa non obli-
gant, cum non sint promissio volun-
taria & libera, dummodo metus sit
injustus ab extrinseco, & ad finem
eliciendi votum incussus, vel saltem
votum pro medio evadendi conce-
sum, veluti *in c. 1. De his quæ
metusve* dicitur, non valuisse pro-
fessionem mulieris in Monasterio,
quæ suspecta de adulterio à marito
tradita fuit ministris occidenda, &
quibus tamen dimissa erat sub con-
ditione, ut Monasterium ingrederetur.
Secus est, si metus tantum pro-
veniat ab intrinseco timore, vel ab
extrinseco quidem, sed qui non sit
ad eliciendum metum incussus. Un-

de non est dubitandum, quin valeant vota metu naufragij, latronum, vel infirmitatis emissa e. ex parte 9. de conversione conjug. Suar. 1. de voto c. 7. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 29. n. 5.

Circa errorem aut deceptionem, qui aliquando in votis intervenit, distinguitur inter vota *simplicia & solemnia*, simplicia enim cum sola voluntate voventis sine actualis traditione constituentur, non tantum expressas, sed etiam tacitas condiciones admittunt: ac proinde error in causa etiam merè impulsiva, aut circumstantijs solum accidentalibus notabiliter tamen rei statum mutantibus obligationem voti tollere potest, si vovens ita constitutus sit, ut non nisi in talibus circumstantijs se obligare intendat, V. g. si voveat peregrinationem, quia putat esse vicinam & facilem, aliàs non facturus tale votum, postea verò audit esse remotam, difficilem & sumptuosam. ita generalem regulam tradunt DD. Antonin. Ang. Sylv. Hostiens.

ens. Nav. & alii plures apud Sanch. & i
de Matr. lib. 10. disp. 9. n. 15. quod limi
 vovens non obligetur in eo eventu, tem
 quem excepisset, si tempore voti pulc
 emissi cogitasset. tum quòd in talem hauc
 eventum censeatur, se virtualiter no- dum
 luisse obligare, tum quòd in generali etum
 promissione non veniant ea, qua qui cessa
 verisimiliter in specie non promississet. dum
 in generali. *de R. I. in 6. c. qui ad præ
 agendum. De procur. in 6. clem. 2. Eod. vovit
 tit.* quam quidem doctrinam tunc talibu
 veram censet Sanch. *d. l. c. n. 16.* Si objec
 eventus ignoratus claudatur in virtu- non,
 te voluntatis vovendi, & non sub ob- in gen
 jecto promissionis, aut sit causa fis quis r
 nalis, ut si quis voveat dare Paulo ele- concess
 mosinam, quem ignorat locupletem. secuna
 secus verò, si includatur in virtute am h
 aliorum actuum vel habituum & rentis.
 claudatur sub objecto promissionis, No
 aut sit causa merè impulsiva. E. g. non non re
 vovissem Paulo pauperi eleemosinam stea en
 si scivissem furem, ebriosum &c. quia fuissen
 tamen pauper est, claudetur sub ob- firma i
 jecto promissionis scil. eleemosinae. tut arg
 & idem

Sancti & ideo votum obligat. verum hæc
 quod limitatio, quæ ob magnam subtilita-
 eventu, tem, & plurimas difficultates ac ser-
 ore voti pulos in singulis factis emerfuros
 in talem hæud facile poterit Confessariis, ne-
 liter no- dum confitentibus ad clarum intelle-
 gnerali- ctum explicari, non videtur mihi ne-
 qua quis cessaria, sed id potissimum attenden-
 misisset. dum esse, an quis eventu ignorato
 qui ad præcognito vovisset, vel non, si non
 n. 2. Eod. vovisset, deficit perfecta voluntas in
 am tunc talibus circumstantiis, sive jam ad
 16. Si objectū promissionis pertineant, sive
 in virtute non, & habet locum regula *de. c. quod*
 sub ob- in generali concessione non veniant ea,
 causa fir- quis verisimiliter in specie non fuisset
 mulo ele- concessurus, & verba accipienda sint
 mpletem secundum verisimilem atque adeo eti-
 virtute am habitualem intentionem profe-
 uum & rentis. c. secundò. De appell.

Non obstat, quod alij contractus 9
 non rescindantur ob difficultates po-
 stea emergentes, quibus prævisis non
 fuissent initi, cum aliàs nulla forent
 firma inter homines commercia, si-
 cut argumentatur Sancti. de L. n. 14.

Les-

Lessius *De voto, dub. 2. n. 10.* nam
 responderi potest, inprimis frequen-
 tissimas in jure esse rescissiones con-
 tractuum ob accidentia non prævi-
 sa, veluti si occultum rei emptæ vi-
 tium detegatur, si malus vicinus ce-
 latus fuerit &c. *r. t. de adil. edict. &*
de act. empt. si conductor ædiū spectris
veretur, latrones timeat &c. L. habita-
tores, ff. locati. Deinde quidquid sit de
 contractibus, qui simpliciter accep-
 tantur ab hominibus, atque ad fir-
 manda commercia & minuendas li-
 tes non facile solent leges conce-
 dere rescissionem, vel admittere ex-
 ceptionem deficientis cōsensu, aliud
 tamen est in voto, quod cum princi-
 paliter fiat Deo, qui voluntatem no-
 strā & animi consensum perfectissime
 cognoscit, non censetur acceptare,
 in illis circumstantiis, quas nō prævi-
 dimus, & si prævidissemus contentum
 minimè daturi fuisset. cessat eti-
 am in votis minuendarum litium, &
 firmandorum commercionum ratio,
 imò potius è contrario per nimium

rigo-

rigorosam & scrupulosam simplici-
 um votorum obligationem lites & an-
 xietates in conscientiis generamus,
 & homines à meritorio vovendi actu
 deterremus *Laym. de voto c. 3. n. 4.* ni-
 mis enim durum est dicere, quòd De-
 us me obliget ex mea voluntate (neq;
 præceptum voti servandì aliter obli-
 gat, quam ex voluntate humanà
 præsupposità) in tali casu & circum-
 stantiâ, ad quam ipse scit, quòd vo-
 luntas mea se non extenderit, huc re-
 ferri potest, quod cum *Joan. And.*
 & *Molina* tradit *Zöes. h. t. n. 56.* vo-
 ventem abstinentiam vel jejunium
 diebus Veneris, non teneri, si Nata-
 lis Domini in diem Veneris inci-
 dat.

At verò *solemnia* vota cum per a-
 ctualem sui traditionem perficiantur,
 & regressio ex Monasterio post pro-
 fessionem emissam admodum scan-
 dalosa fit, regulariter non irritantur
 ex errore vel deceptione: quia cense-
 tur professus se absolute & simplici-
 ter obligasse sine reservatione alicujus
 taci-

tacitæ conditionis si hoc vel illud fuerit &c. prout exemplum ponitur in c. ex parte 14. de conversione conjugatorum. Ubi mulier post matrimonium ratum ingressa est religionem, quia audivit maritum esse leprosum, respondet ibidem inter cætera summus Pontifex, quòd matrimonium fuerit dissolutum & valida professio, si qua facta sit, licet fortassis causa, quæ ad ingressam movit, falsa extiterit. hinc est, quod illa regula, *dolus dans causam contractui bonæ fidei facit contractum nullum*, desumpta ex L. 7. ff. de dolo. non procedit in illis contractibus, qui per actualem sui traditionem perficiuntur, ut in professione religiosa & matrimonio carnali, quorum annullatio propter scandalum non ita facile admittenda est, nisi tamen error sit circa substantialia Religionis, V. g. si ideò aliquis certum monasterium ingrediatur quod putet in eo licere habere proprium, aliàs nullo modo ingressurus. vid. Sanch. d. L. à n. 18. Laym. in

Theol.

Theol. moral. libro 4. tract. 4. cap. 1.

n. 5.

Dico tertio, votum esse promissionem Deo factam, si enim aliquis tantum intendat se obligare homini non Deo v.g. si quis promittat Confessario aut Parentibus certum locum vitare, talis promissio votum non erit, nec per eius transgressionem sacrilegium committetur. Non autem requiritur, ut votum immediate Deo fiat, dummodo finaliter in Deum dirigatur, sic votum ad Sanctos, vel eorum imagines factum verò votum est, quia saltem mediate Deo fieri censetur, quatenus id, quod petitur à Deo, per intercessionem Sanctorum impetrari speratur. Syl. verbo, votum. n. 3.

Dico quarto, votum debere esse de 9
meliori bono: quia si res indifferens, quæ moraliter nec bona nec mala fit, multo magis si ex se vel leviter mala fit, voveatur, inutile votum erit: nisi tamen res indifferens bono aliquo fine cohonestetur, unde licet non obliget votum non intrandi certam
do -

domum, non gestandi gladium, valebit tamen, si propter evitacionem fortè periculi peccati fiat, vel si aliquis nimis affectus esset erga talem aetum indifferentem, & ideò pro sui mortificatione voverit abstinentiam ab eo.

De illis votis difficultas est, an valeant, in quibus res bona quidem vovetur, sed ob finem malum v. g. si Dux ad injustum bellum proficiscens votum faciat exstruendi templum, si victor evaserit, vel usurarius voveat largam eleemosinam, si usuras integras à debitoribus perceperit. *¶* Talia vota ordinariè non valere, quia facere votum ad impetrandam à Deo rem illicitam, vel tanquam in gratiarum actionem, quòd res illicita quasi per Dei auxilium acquisita sit, est mala & blasphemà operatio, quia Deo adscribit operationem peccati, quæ ipsi non congruit nisi prædictæ conditiones quasi pro tempore exsolvendi voti simpliciter statuuntur. v. g. quòd vovens velit

templum ædificare, vel eleemosynam dare, postquam victoriam reportaverit, absque intentione mediante voto talem illicitum finem consequendi.

Alia est ratio, si quis rem bonã, jejunium v.g. aut eleemosynam voverit ad finem impetrandi à Deo rem temporalem licitam & honestam, vel ingratiarum actionem, quod obtinuerit. V.g. officium in aulã, dives matrimonium &c. quia similia à DEO tanquam eorum authore petere, vel pro impetratis gratias agere, bonum & honestum est.

Præterea non sufficit, ut votum sit de re bona aliqua quacunque, si per id præjudicetur *meliori bono*. unde regulariter non valet votum contrahendi matrimonium, quia per id impeditur continentia & ingressus in Religionem, bonum *melius*, & perfectius I. ad Cor. 7. Frid. s. 24. can. 10. propterea in definitione dictum est, votum esse *promissionem de meliori bono*. nam Deo non potest esse gratum

Q & ac-

& acceptum, quod aliquis vovendo minus bonum, hoc ipso se obliget, quod non velit amplecti majus bonum.

Dixi autem, votum matrimonii regulariter non valere, nam ab hac regula aliqui casus excipiuntur. ut 1. si per matrimonium possit procurari bonum publicum, pax, religio inter Magnates. 2. Si fiat causa pietatis ad liberandam foeminam ex statu vel periculo peccati, quod liberanti proficiet in remissionem peccatorum. c. inter opera. 20. De spons. 3. Si vovens ipse frequenti periculo peccati obnoxius sit, cui aliter quam per matrimonium haud facile mederi queat. Si tamen ex post speraret cum Dei gratia continere, & V. g. religionem ingredi posse, non obligaret votum in prajudicium status perfectioris. Sicut etiam in priori casu volunt DD. votum non obligare cum exclusione religionis, sed tantum conditionaliter, si aliquam ducturum est. Zoës. b. t. n. 23. Laym. d. l. c. 2.

n. 12. *Suar. lib. 2. de vot. c. 9. n. 23.*
 Si quæras, cur potius juramentum de
 ineundo matrimonio alieni factum
 simpliciter obliget, *c. commissum. 16.*
De spons. & non etiam votum? re-
 spondetur, votum fieri principaliter
 Deo, qui id non acceptat in præjudi-
 cium melioris boni, juramentum au-
 tem fieri homini cum Divina solum
 attestazione, qui id simpliciter acce-
 ptat, quatenus sibi inde jus & utili-
 tas quæritur. interim etiam jura-
 mentum habere tacitam conditio-
 nem, nisi jurans maluerit religionem
 ingredi, communius sentiunt DD. ait
 tamen Pontif. *in d. c. 16.* tutius esse,
 prius matrimoniū contrahere, & po-
 stea ingredi, sed id DD. explicant,
 si multum interesset sponsæ vel ob in-
 famiam, vel lucrum antenuptialis
 donationis ex statuto &c. *vid. Sanch.*
de matrim. lib. 1. Diss. 43. n. 6. Zæf.
ad tit. De sponsal. n. 29.

Cæterum autem non tantum ea,
 quæ de consilio Evangelico sunt, voveri
 possunt, sed etiam ea, quæ sunt de præ-

cepto. v. g. non blasphemare, non fornicari, &c. ut aliquis ex gravitate & duplicitate obligationis tantò magis à peccato absterreatur; nihil enim impedit aliquem circa eandem rem pluribus obligationibus teneri, veluti si rem alienam, quam ex jure divino & naturali restituere debeo, etiam per specialem promissionem me restituendum pollicear. latius hæc prosequitur Lessi. de voto. dubio 7. Laym. de voto. c. 2. ulterius post explicatam voti definitionem circa eius obligationem & executionem.

Quæritur I. quæ & quanta sit voti obligatio? R. De fide certum esse quòd omne votum validè emissum et virtute Religionis obliget ad præstandum id, quod voto promissum est, juxta illud Deut. 23. si nolueris polliceri, absque peccato eris, quod autem semel egressum est de labiis tuis, servabis. & illud Psal. 75. vovete & reddite Domino DEO vestro. estque transgressio voti peccatum ex genere suo mortale, quia violare fidem & vere d

promissionem DEO datam gravis culpa est ; aliquando tamen ob parvitatem materiae veniale esse potest, puta si ex materia voti levis aliqua pars subtrahatur, & votum pro majori parte impleatur. V. g. si vovens orare rosarium unum vel alterum *Ave Maria* omittat.

Quid, si tota materia voti sit parva, V. g. si quis voverit singulis diebus orare unum *Ave Maria* & illud omittat ? ad huc venialem tantum culpam esse docet Lessius *de voto. dub. 9. n. 58.* & ita testatur plerisque sentire Recentiores. consulerem tamen protutiori, ne tale peccatum facile in Confessione omittatur, quia aliqui graves DD. in diversa sunt opinione. *Cajet. de juram. q. 49. art. 7. Aug. v. votum. 3. q. ult.*

Deinde in foro etiam extrinseco Ecclesiastico ille, qui scitur votum fecisse, ad ejus observationem recte compellitur, quia Ecclesia judicat de quovis peccato mortali, & praecavere debet, ne crimina committantur

Q 3

tur

ur c. novit. de judiciis. c. quod super
in fine 7. de fide instrum. præsertim si
Ecclesiæ vel alterius interfit, votum
impleri, ut quia aliquis voto se obli-
gavit Ecclesiam ædificare, pauperi-
bus vel terræ sanctæ subvenire &c.
c. licet 6. h. t.

Quæritur II. Quam diu executio
voti differri possit? r. si certum
tempus vovens ipse sibi determinave-
rit, illud sine peccato elabi non pati-
etur: si præviderit impedimen-
tum illo tempore futurum, tunc
votum prius exsolvere debet, neque
elapso tempore, si votum non imple-
verit, hoc ipso liber erit, sed postea
implere debebit, nisi votum ob spe-
cialem Dei cultum ad hunc, & non ad
alium diem determinatum sit. V. g.
si quis in festo certi alicujus sancti se
jejunaturum promisit, & illo die
non jejunavit, peccavit quidem,
sed alio die jejunare non tenebitur.
Imò tametsi præviderit impedi-
mentum non cogetur anticipare: quia
tunc solum anticipatio præviso im-
pedi-

pedimento est necessaria, quando obligatio est absoluta, & tempus tantum dilatio executionis, secus vero si tempus sit quasi pars voti, & votum proprium diei onus. *Suar. de voto lib. 4. c. 14. Zæf. h. t. n. 54.*

Quod si nullum certum tempus vovens sibi præfixerit, debet votum exequi, quam primum commodè potest, juxta illud *Deut. 23. cum votum voveris domino, non tardabis reddere, quia requirit illud dominus Deus tuus, etsi moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum.* quemadmodum etiam in aliis obligationibus ab eo, qui se sine certo tempore obligavit, res statim peti potest, quam primum debitor facultatem solvendi habuerit *L. promissor §. 1. ff. de constituta pecunia* ita tamen ut juxta humanum modum & arbitrium boni viri hæc res accipiat, neque enim qui fortassis peregrinationem vovit, cogetur diebus ac noctibus, vel omni tempestate, & periculo & incommoditate con-tempta illam explere. *arg. text. notab.*

368 Pars V. Miscell. Caput II.
in l. continuus 137. §. 2. ff. de verb.
obligat.

14 Quæritur III. si votum pro aliqua parte sit moraliter vel physicè impossibile, utrùm saltem obliget quo ad partem possibilem? *¶* Esse distinguendum, utrum materia voti sit *dividua*, vel *individua*, priori casu locum habebit *regula 36. Iuris in 6.* quod *utile non vitietur per inutile*; adeòque si vovens votum implere secundum unam partem non possit, tenebitur secundum eam, quam potest. quare qui vovit se jejunaturum totam septimanam, si singulis diebus sine periculo facere non possit, tenebitur illis diebus, quibus potest. Item qui vovit, se Ecclesie donaturum 1000. florenos si propter supervenientem paupertatem totam summam dare nequeat, tenebitur ad illam partem, quam dare potest salvam congruam sustentatione. Illam tamen exceptionem hic addunt DD. nisi pars impossibilis sit *principalis*, & altera tantum *accessoria*, & non aliter quam re-

spe-

spectu illius principalis promissa. unde qui vovit se peregrinaturum ad certam Ecclesiam, & ibidem oblationem facturum, si peregrinari non possit, non tenebitur oblationem eomittere, juxta vulgatum, quod *principale trahat ad se accessorium*. si tamen oblatio esset in magna quantitate promissa, tunc censeretur illa principaliter esse in obligatione, & peregrinatio tantum accessorie, id est, oblatione impossibili illa oblatio transmittenda foret; nam pereunte accessorio non perit principale.

Altero autem casu, si materia voti sit *individua*, tunc una parte impossibili non tenebitur vovens possibilem implere. V. g. qui vovit templum ædificare, & propter supervenientem inopiam totum ædificare non potest, non tenebitur capellam ædificare. *Suarez de voto lib. 2. c. 2.* Generaliter autem tota hæc quaestio potissimum ex intentione voventis resolvenda est, an voluerit se ad o-

Q 5

mnc

omnes partes voti collectivè tantum sumptas, vel etiam ad singulas divisim obligare. In dubio quando nec ex conjecturis constaret de intentione voventis, suaderem observationem partis possibilis, quia in dubio tutior via est tenenda saltem de consilio, sed multum renitenti non audeo imperare, quia in dubio non est facilè inducenda obligatio *L. Ariannus. de oblig. & act. & votorum obligatio ex communi sententia non est amplianda, sed strictè accipienda arg. c. ex parte ubi Panorm. de censibus.* Item in obscuris quod minimum est, sequimur regul. 30. juris in 6. Sanchi. de matrim. lib. 9. Disp. 35. n. 8.

15 Quæritur III. an liceat votum per aliam personam implere, vel an teneatur per aliam implere, qui per se ipsum non potest?

R. I. Esse distinguendum inter vota personalia, realia, & mixta, votum personale est, quando solum futurum proprium promissum est, ut ieiunium, oratio &c. *Votum realit.*

quan-

quando vovens promisit se aliquid daturum v. g. eleemosynam aut dotem pro Ecclesia. Votum denique *mixtum*, quando præter donationem rei etiam ipsa actio seu functio personalis promissa est, ut peregrinatio cum oblatione.

¶ II. Votum *personale* vel etiam *mixtum*, (si nullum subsit impedimentum ex parte voventis, de quo infra) per ipsam personam voventem implendum est, nec per aliam impleri potest, quia illa tantum & non alia obligata est; neque hic locum habet regula, quod *quisi per alium facit, per se ipsum fecisse censetur*, prout eadem regula nec in alijs casibus obtinet, in quibus ipsius personæ obligatæ factum, ejusque industria maximè pro majori sui mortificatione promissa est. Votum autem *reale* aliquando per aliam personam impleri potest, ut si quis solvat pro me, eleemosynam quam promisi dare pauperibus, quia tunc censetur mihi donasse pecuni-

am, & ita brevi manu illa eleemo-
syna de meo data esse, prout observat
Sanchez. lib. 4. moralium c. 10 n. 10.

¶ III. Qui non potest votum per-
sonale v. g. jejunii aut orationis per
se implere, non tenetur id implere
per alium, quia actus non obligat
ultra intentionem agentis, fuit au-
tem intentio voventis, suam tantum
non alterius personam obligare, &
quilibet vovet eo animo, ut velit se
& non alium affligere. Illum tamen
casum exceipit Sanch. d. lib. 4. c. 15.
n. 9. Si votum personale non tam
intendatur pro sui afflictione, quam
pro utilitate alterius v. g. si quis vo-
tum fecerit jejunii aut missæ dicen-
dæ pro redemptione animarum in
purgatorio, quæ sententia Sanch.
videtur habere æquitatem, & pro-
pterea voventi consulenda, cum fi-
nis voti tali casu etiam per alium ob-
tineri possit, si tamen vovens non
posset facile habere alium per quem
votum impleat, non foret cogen-
dus, nisi fuisset ipse intentio

implendi votum sive per se sive per alium, nam in dubio quilibet præsumitur se tantum obligare voluisse.

Sed his opponi posset difficilis textus *c. quod super 8. x. de voto.* ubi S. Pontif. decidit, quod illi, qui fecerunt votum succurrendi terræ Sanctæ, si ob impedimentum perpetuum in propria persona ire, aut militare nequeant, teneantur expensas quas facturi fuissent transmittere & votum per alios exequi. Hanc decisionem non esse ex natura hujus voti (utpote quod potius personale quam reale sit) sed ex præsumptione voventis, qui in defectu suæ personæ ad expensas se obligasse censetur, existimat Paul. Laym: *d. L. c. 3. in fine. cum Palud. Nav. & al.* Verum quia non est benè credibile, quòd S. Pontifex voluerit questionem voti, quæ immediatè conscientiam tangit, ex præsumptione, non habente locum in conscientia nisi veritas subsit, decidere, & verba *is d. c. 8.* ita simpliciter proferuntur

tur

tur ut nulli supposito, vel præsumptioni inniti videantur: propterea magis puto, votum peregrinationis Hierosolymitanæ, quod non causa devotionis, sed in subsidium Terræ Sanctæ emissum est, accenseri votis *realibus* vel *mixtis* in quibus principale est id, quod est *reale*, ideoque habere locum, quod dicitur in seqq. responsionibus. Nam tunc votum dicitur tale, quando in eo principaliter consideratur & intenditur utilitas Ecclesiæ vel piæ causæ, accessorie autem devotio vel labor personæ, sed in promisso subsidio terræ sanctæ utique principaliter intenditur utilitas Ecclesiæ Catholicæ accessorie autem personæ labor, qui bene & forsitan fructuosius potest per substitutum impleri: ergo &c.

R. IV. Vota *realia* per alium implenda sunt, si per ipsum voventem impleri non possint, quia nihil interest, an ipse vovens an alius ejus nomine etiam de ipsius substantia elemosynam expendat.

R. V. In votis *mixtis* quantum ad eorum realitatem quaestio dependet à precedenti, an nimirum, si votum quo ad partem obligationis personalis sit impossibile impleri debeat saltem quo ad obligationem rei, ubi proinde illa distinctio est adhibenda, quã ibidem tradidimus, an scilicet id, quod est reale voti v. g. peregrinatio, & in ea oblatio, fuerit accessorie vel principaliter in obligatione, item an intentio voventis fuerit se ad singulas partes voti divisim obligare. *vid. Suar. de voto. lib. 2. c. 1. & 2. Laym. d. L. c. 2.*

Q. V. An & quatenus vota defuncti obligent heredem? R. Rursus distinguendum esse inter vota, nam vota *realia* regulariter omnia ad heredem transeunt, & per eum expleri debent, quia sunt onus bonis defuncti annexum, quod consequenter in heredem transmittitur *c. ex parte de censibus*. Quamvis autem executio voti *realis*, quod defunctus fecit ante omnia legata etiam pia fieri debeat, cum

obli-

obliget animam defuncti, ante alia
 verò debita, quæ creditoribus de-
 functi ex iustitia debentur, votum non
 est solvendum. nam votum reale tan-
 tum debetur ex *bonis* defuncti, non
 autem sunt *bona nisi deducto ære alieno*,
 quare si deductis debitis non rema-
 neat tantum, ut eelemosyna vel do-
 natio à defuncto per votum promissa
 possit ex toto impleri, sufficit si heres
 impleat & exequatur, in quantum
 vires hereditatis patiuntur *Sanch. d.*
c. 15. n. 39. ita tamen ut nullam *Falcidia-*
am vel *Trebellianicam* detrahat. quia
 cum in legatis piis, ad quæ defunctus
 non fuit obligatus non detur *Falcidia-*
detractio *auth. similiter. C. ad L. Falcid.*
Tyraq. De priv. piæ causæ. priv. 26.
 multò minus dabitur sive ex Lege sive
 ex voluntate defuncti in voto, in quo
 defunctus propriam animam obli-
 gavit.

Vota merè *personalia*, ut jejunia
 peregrinationes & similia heres regu-
 liter implere non tenetur, quia iura
 & obligationes, quæ personæ defuncti

in individuo cohærebant, non transeunt in heredem, nisi ultro se implendum promississet, vel sub hac conditione implendi votum heres institutus fuisset. *c. licet 6. & ibi DD. h. t.*

Neque ea vota quæ nonnunquam faciunt communitates, oppida, vel civitates peregrinandi, jejunandi &c. in ratione voti & sub reatu sacrilegij obligant successores, sed potius ex pacto, consuetudine vel statuto, accedente approbatione expressa vel saltem tacita Episcopi, qui etiam ejusmodi leges vel consuetudines diæcesanorum ex causa abrogare potest. *vid. Sanch. d. c. 15. n. 19. Laym. d. c. 3. sub. n. 6. Suar. de voto. l. 4. c. 9. n. 10.*

In votis mixtis iterum attendendum est, an defunctus ita voverit, ut id, quod fuit personale in voto non potuisset implere, saltem tenebatur implere id, quod fuit reale, vel an personalis impossibili nõ tenebatur etiam reale, priori casu heres tenebitur rem præstandam, non autem potiori *Suar. d. lib. 4. c. 11.*

§. II.

§. II.

Qualiter obligatio voti
tollatur.

SUMMARIUM.

1. *Votum tollitur quatuor modis.*
2. *Materia voti deficit, quando non est amplius de meliori bono.*
3. *Quotuplex sit potestas Superiorum irritandi vota.*
4. *In directa potestate non attenditur an votum superiori præjudicet. & ibi de vitiis Religiosorum.*
5. *Vota pupilli possunt etiam post pubertatem irritari, & Successor superior potest irritare vota sub suo antecessore emissa.*
6. *Maritus qualiter possit irritare vota uxoris.*
7. *An uxor possit aliqua vota mariti irritare.*
8. *Votum irritatum an reviviscat cessante potestate irritanti.*
9. *Qualiter, & à quo fiat commutatio voti.*
10. *Qualiter dispensetur in voto.*
11. *Quinque vota reservata Papa, & quænam.*
12. *Qua ratione possit fieri dispensatio in votis, cum obligent ex jure divino.*
13. *An Papa valeat dispensare in votis solemnibus Religionis, vel Clericatus?*

Quatuor modi sunt, quibus votum rectè & valide emissum tolli potest, ita ut amplius obligatorium non sit; primò si materia voti deficiat; Secundò si à superiori irritetur; Tertio si commutetur; & quartò si voti dispensatio concedatur.

Materia voti deficit, quoties opus Deo promissum propter aliquas supervenientes circumstantias illicitum, aut etiam melioris boni impeditivum, vel omninò indifferens, adeòque non amplius Deo gratum, vel denique prorsus impossibile redditur. E. g. vovisti non intrare certam domum propter periculum peccandi evitandum, si ex post facto periculum cesset, voto deobligaris. vovisti longiores peregrinationes, vel statum calibatus, aut Clericatus secularis, sed malles jam ingredi Religionem, non impedieris ab istis votis, quia omne votum potest mutari in votum Religionis, cum nullum votum obliget in præjudicium melioris & perfectioris boni c. 4. h. t.

Pet.

3 Potestas irritandi vota aliquando est *spiritualis*, aliquando *temporalis*, quatenus scilicet talia vota à voluntate superioris, sive is spiritualis, sive temporalis sit, dependent. Est autem prænotandum, quod ista dependentia à superioris voluntate sit in duplici differentia, una est per se & simpliciter dicta, in quantum voluntas voventis simpliciter & absolute dependet à directione & voluntate superioris, qualis est voluntas Religiosi respectu sui Prælati *c. si Religiosus. de electione in 6.* Item filij imputeris respectu patris, vel tutoris. *c. m. l. 32. q. 2.* Altera dependentia est secundum quid, & quasi per accidens, videlicet ratione materiæ, in qua alterius juri vel potestati præjudicatur, ut si servus, filiusfamilias, pubes, conjunx, Novitius aliquid voveat, quod sine præjudicio & damno Domini, patris, matris, aut Monasterij observari non possit.

4 Igitur in casu prioris dependentiæ

darur
tum
licet
non si
dum
tur, n
tolera
consta
leges
adven
1. §.
men
biles
divina
votum
in c.
Monac
poveri
bit tal
bat,
confer
larare
vata p
rior sa
causa
pore &
de

quando datur superiori directi potestas vo-
 tum subditi irritandi, & annullandi,
 licet sibi aut potestati suæ damnosum
 non sit, quia voluntas inferioris effe-
 ctum non habet, nec à Deo accepta-
 tur, nisi in quantum confirmata vel
 tolerata est superioris auctoritate, ut
 constat ex *lib. Num. c. 30.* licet verò
 leges *judiciales* veteris testamenti post
 adventum Christi cessarint, ut *sup. c.*
1. §. 1. n. 5. dictum, quatenus ta-
 men sunt deobligatoria, & favora-
 biles conscientijs, rectè potest ex ijs
 divinæ voluntatis interpretatio, an
 votum acceptet vel non, desumi. &
in c. 2. causa 20. q. 2. dicitur,
Monacho non licet votum vovere, & si
voverit, frangendum erit. Imò vale-
 bit talis irritatio, licet sine justa causa
 fiat, quia etiam hoc casu deficit
 consensus superioris, sine quo votum
 irritare non potest; peccabit tamen
 iuxta probabiliorē opinionem supe-
 rior saltem venialiter, si absque justa
 causa votum irritet, quia abutitur
 potestate sua, impediendo
 prom-

promptitudinem subditi ad exhibendum Deo cultum per votum *Lessius de voto dubio* 10. n. 17.

Interim licet Religiosus aliter quodcumque votum vovere non possit, nisi sub tacita conditione, si Abbas toleraverit, quoad licentiam tamen, seu consensum superioris petendum distinguendum est, an Religiosus votum fecerit in actione aliqua sibi licita & concessa v. g. certas orationes privatim dicendi; vel an in actione quidem bona, Religioso tamen ex certa causa prohibita, v. g. peregrinandi extra Monasterium; priori casu non tenebitur petere licentiam Prælati, sed de facto obligabit votum usque dum ab Abbate aliunde resciente, vel per generalē prohibitionem in Capitulo irritetur. Altero autem casu obligabitur Religiosus ad petendam licentiam Abbatis, quia saltem ex voto tenetur facere quantum in se est.

Præterea communiter tradunt DD. quòd pater vel tutor possit irritare

care vota liberorum in impubertate
 facta etiam postquam illi ad puber-
 tatem pervenerunt, nisi post puber-
 tatem talia vota nova voluntate con-
 firmarint. Ratio est, quod parenti-
 bus atque tutoribus (quo nomine in
 defectu patris venit etiam avus pa-
 ternus, vel in defectu ascendentium
 masculini generis etiam mater, cum
 ad eam quoque jure naturali cura fi-
 lii impuberis spectet) detur simpli-
 citer potestas vota in impubertate fa-
 cta irritandi, ac in similibus attenda-
 tur primordialis natura obligationis
 & qualitas agentis, dum actum fecit.
 Quemadmodum *in c. ultimo. de sen-
 tentia excom.* percussio Clerici facta
 puero impubere absolvi potest ab
 Episcopo etiam post ejus impubertatem
*Navar. man. c. 12. n. 71. Sanch. lib. 4.
 Moral. cap. 30. n. 14. Lay. d. l. c. 7.
 n. 11.* Tradit etiam Sanch. *de Matrim.*
lib. 9. disp. 41. quod vota uxoris, quæ
 tempore prioris Matrimonii poterat
 vir, vel, si tunc erat impubes & in-
 nupta pater aut tutor irritare, possit
 etiam

etiam succedens maritus, utpotè qui etiam in locum patris & tutoris succedat. idemquè iudicium fit de alio quovis superiore succedente in Officio, ut possit irritare vota sub suo antecessore emissa, tametsi vota fuerint de licentia prioris mariti vel superioris emissa. quia per hanc non potuit præjudicari successori pari potestate functuro. *c. innotuit. de elect.* ita tamen ut hoc casu fiat irritatio ex iusta causa. & hæc quoad casum primæ dependentiæ voventis ab ipso superiore.

In altero autem casu, quando tantum per accidens, & ratione materiæ voventis voluntas dependet à superiore, votum aliter superior irritare non potest sui inferioris, quàm quatenus id sibi, vel rei sue damnosum est. Unde si V. g. uxor longam peregrinationem, jejunium, aut eleemosynam de bonis dotalibus voveat, non valebit votum, nisi sub tacita conditione, si vir permiserit, imò licet maritus semel assensum de-

derit, & uxori executionem voti sui
 aliquamdiu permiserit, nihilominus
 ex post facto sententiam mutare &
 votum irritare potest *c. manifestum,*
33. q. 5. eadem est ratio de filiofa-
 milias, si post pubertatem aliquid vo-
 veat, quod in detrimentum vel in-
 commodum patris cedat, V. g. sum-
 ptuosam peregrinationem, abstin-
 tiam à carnibus, eleemosynas ex bo-
 nis patris &c. secus autem est, si uxor
 proverit se donationem facturam Ec-
 clesie de bonis suis *receptitiis*, aut fi-
 lio familias de *bonis Castrensibus*, in ta-
 libus enim bonis non fit præjudicium ma-
 rito, vel patri, cum pleno jure spectent
 ad uxorem, & consequenter votum
 circa ea irritari non potest. *DD. mox*
ubi. & hæc sententia quoad uxorem
 tanquam tutior suaderi potest.
 Interim valde probabile est,
 quod docet Sanch. *De matrim.*
9. disp. 39. n. 4. & seqq.
 uxorem subditi marito non tantum
 quoad Materiam voti, sed etiam quo-
 ad voluntatem, vir enim Caput est

R

multi-

386 Pars V. Miscell. Caput. II.
mulieris ad Ephes. 5. & Mulier est sub
viri potestate. Gen. 3. videturque
Deus ea de causa mulieris voluntatem
subdidisse viro, quia Mulier est levis,
imprudens & facilis in emittendis vo-
tis, ideóq; posse maritum omnia vo-
ta uxoris etiam continentiae, non pe-
tendi debitum &c. sicut pater filii
impuberis irritare. ita enim hæc pot-
estas Marito Num. 30. simpliciter
conceditur; & confirmant dicta SS.
PP. in c. noluit. & c. fin. 33. q. 5. D.
Thom. 22. q. 88. ar. 8. ad 3. ibi:
nullum votum religiosi est firmum, nisi sit
de consensu prelati, nec uxoris, nisi sit
de consensu viri. Imò ulterius putat
Sanch. d. l. n. 16. quod maritus potest
sit irritare vota uxoris constante ma-
trimonio emissa, sed collata in tempo-
re dissoluti matrimonii. quia tempo-
pore emissi voti voluntas uxoris
subdita est marito. Et eod. lib. 9. d. 1.
40. n. 4. & seqq. quòd Maritus potest
sit irritare vota uxoris, etiam de
licentia emissa, quamvis peccet ir-
tando sine causa. Divortio tamen

do ex causa adulterii nulla potestas irritandi est. *d. disp. 39. n. 8.*

Sed an etiam econtra uxor aliqua vota mariti irritare valebit? *n.* Affirmativè, in quantum ea uxori in jure suo conjugali, quod habet in corpus mariti, vel in bonis suis præjudicant, ut si maritus voveat longam peregrinationem, & diuturnam absentiam, donationem ex bonis dotibus, & similia *Sanch, d. l. 9. disp. 42.*

Uno tamen casu jura propter publicam necessitatem Christiani populi derogârunt potestati uxoris, quatenus scilicet maritus præter uxoris assensum possit liberè vovere peregrinationem Hierosolymitanam pro terræ sanctæ redemptione, si nimirum in ea qualitate sit, ut vel ipse militare, vel milites secum ducere, aut suo consilio militantibus adesse possit *c. ex multa 9. §. penultimo h. t.* similiter juri mariti vel uxoris derogatum est in voto religionis ante matrimonium consummatum. *t. t. de con-*

vers. Conjug. Item prælato in voto
religiosi ad strictionem ordinem
transituri c. licet. De regular. Sanch. d.
diss. 39. n. 19.

Demum hic quæritur, an revivi-
scat votum semel irritatum, post-
quam per mortem mariti vel patris
subjectio cessavit? in hac quæstione
satis conveniunt DD. primò, quod
votum Religiosi, vel impuberis à
Prælato vel patre irritatum semper
irritatum maneat, quia isti habent
simplicem & directam irritandi po-
testatem. Secundò, quod votum
à muliere factum, antequam in ma-
trimonium transivit, vel à servo an-
tequam in potestatem Domini venit,
possit quidem à marito vel domino
interim irritari, quatenus sibi præ-
judicat, postquam verò conjugium
vel potestas dominica cessavit, vo-
tum incipiat, ut prius obligare, quia
non fuit simpliciter irritatum, sed
tantum respectu dictæ potestatis, cui
præjudicavit. Sed in tertio dis-
sentiunt, an scilicet votum, quod
uxor

uxor constante matrimonio, vel filius jam pubes, dum adhuc in potestate patris erat, emisit, atque irritatum fuit, obliget iterum, postquam matrimonium aut patria potestas soluta est. Affirmativa sententia tunc est, dummodo votum fuerit in omne vitæ tempus conceptum, & non præcisè ad statum conjugii, vel certos annos, qui jam elapsi sunt, restrictum, ut si uxor voverit se tota vita aliquot diebus in hebdomade jejunaturam &c. ratio est eadem, quæ in præcedenti articulo, quod scilicet irritatio voti constante matrimonio facta non fuerit simplex, & totaliter tollens obligationem voti, sed solum quantum præjudicavit. *Innocentius in c. scriptura h. t. Lessius de voto tabio 10. n. 86.*

Quia tamen etiam pro contrario non pauci DD. cum Panorm. in *c. Scriptura. & c. quidam. de conjugat. Sanch. d. l. 9. disp. 39. 36.* ideo fortassis Episcopus in ta-
voto ad cautelam dispensare poterit,

rit. nam quando est dubium, an res
egeat dispensatione, posse Episco-
pum dispensare, vel declarare quod
non sit opus dispensatione tradit Gar-
cias *de beneficiis*, parte 7. c. 2. n. 10.

Per *commutationem* tollitur obliga-
tio voti, si id, quod antea erat pro-
missum in aliud opus bonum, & Deo
gratum commutetur. ad hanc *com-
mutationem* duo principaliter requi-
runtur, scilicet *causa*, & *superioris au-
thoritas*; *causa* est vel *difficultatis*,
vel *utilitatis*; *difficultatis*, si propter
paupertatem, debilitatem corporis,
periculum frequentis omissionis, al-
iasve circumstantias difficilis sit vo-
tū executione. imò levior etiam *difficul-
tas* sufficit, si votum in puerili aetate
ex facilitate potius, quàm arbitrio
discretionis emissum sit c. 2. h. 1.
Causa vero utilitatis est, si votum
pro opere Deo promisso, aliud Ec-
clesiæ utilius, & Deo gratius præstare
paratus sit. quàmvis autem *authori-
tas superioris* non requiratur, si opus
in quod votum commutatur, man-

feste Deo gratius sit, ut si vovens
 vellet Religionem ingredi. *c. 4. h. t.*
 vel si voverit, se daturum Ecclesiæ
 certæ, & deinde velit dare pauperio-
 ri, & magis indigenti; quia in simi-
 libus casibus non tam violatur vo-
 tum, quam auctius, & plenius red-
 ditur, si tamen dubium sit, quodnam
 opus omnibus consideratis melius &
 Deo acceptius habendū, tunc autho-
 ritas & arbitrium superioris omnino
 intervenire debet *c. 1. & ibi DD. h. t.*

Porrò nomine superioris non tan-
 tum venit S. Pontifex, sed etiam in-
 feriores Prælati jurisdictionem Epi-
 scopalem habentes. ipsi quoque ali-
 quando Confessarii, vel ex J. bilæo,
 vel aliunde privilegium commutandi
 vota obtinent.

Est tamen in *commutatione* obser-
 vandum, ut opus illud, in quod fit
 commutatio, moraliter, & arbitrio
 prudentis viri aliquo modo æquiva-
 leat rei per votum promissæ. Inte-
 rim nihil obstabit, quin votum reale
 commutari possit in personale, vel

è contra, licet plerumque conveni-
entius sit, ut reale in reale, vel etiam
personale in reale commutetur, quia
ordinariè onera realia etiam charita-
tem, erga proximum, vel utilitatem
Ecclesiæ concomitantem habent,
nisi personale fuerit corporis afflicti-
vum, & certis peccatis resistens, quod
proinde expedit, ut in aliud simile
quod vovens perficere possit, con-
vertatur, V. g. jejunium in oratio-
nes quotidianas &c. In specie au-
tem de commutatione votorum,
quæ à Confessariis fit tempore Jubilæi
& qualiter singula vota commutan-
da sint, valdè utiliter legi poterit
R. P. Gobat, de duplici Jubilæo.

IO Denique per dispensationem ex-
tinguitur votum, si subexistente cau-
sa ejus obligationem Pontifex vel
alius Prælati etiam inferior Jurisdic-
tionem Episcopalem, aut speciale
privilegium habens remittat. causæ
autem dispensandi recensentur, si vo-
tum ex minori deliberatione, ut in
ira, metu, ætate puerili, vel aliqua
ini-

animi perturbatione non tamen auferente prorsus mentis iudicium emissum fit, ut deinde difficulter observari possit; aut si aliqua magna, & publica utilitas per dispensationem obtinenda speretur, veluti si unicus heres alicujus Principatus vel insignis familiae votum castitatis fecerit &c. & hæc dispensatio plerumq; necessaria est in votis majoribus, quæ propter dignitatē materiae non recipiunt aliquam æquivalentem commutationem; in minoribus autem magis commutatio, quàm dispensatio locum habet, quia obligatio Deo facta debet omnimeliori, quo potest, modo impleri: unde & in ipsa dispensatione circa vota minora aliquod saltē opus bonum voventi loco voti peragendum injungitur.

Porro in votis dispensare non tantum potest S. Pontifex, sed etiam inferiores Prælati Jurisdictionem Episcopalem habentes, videlicet Legatus Pontificis in Provincia suæ Legationis; Episcopus in sua Diœcesi; Capitulum

pitulum sede vacante, Prælati ex-
empti cum suis subditis, Archiepi-
scopus cum subditis suorum suffraga-
neorum, non quidem semper, &
ubique, sed si quasi per appella-
tionem adeatur denegata dispensatio-
ne à suffraganeo, vel dum actu Pro-
vinciam visitat, quia extra appella-
tionem & Visitationem Archiepiscopus
in subditos suffraganeorum regulari-
ter Jurisdictionem non habet. *c. Vene-
rabilibus. 7. de sententia excom. in 6.
c. fin. de censibus in 6.*

¶ Sunt autem quinque vota speciali-
ter reservata, in quibus nemo præter
S. Pontificem, vel cui is ex singulari
privilegio concessit, dispensare pot-
est nimirum 1. votum perpetua casti-
tatis. 2. votum ingrediendæ religionis. 3.
votum peregrinandi Romam, seu ad li-
mina Apostolorum. 4. peregrinandi
Hierosolymam, & 5. peregrinandi ad
Jacobum Compostellam. *Extrav. etsi de
minici. fin. De pœnit. & remiss. inter
com.*

Verum cum hujusmodi reservatio

tio à communi jure exorbitet, & E-
 piscoporum potestati deroget, odiosa
 & strictæ interpretationis censetur,
 ac propterea non extenditur ad illa
 vota, quæ licet habeant cum istis ali-
 quam similitudinem, non tamen sunt
 omninò, ac in specie eadè. Quare
 non erit reservatum votum *castitatem*
 servandi non perpetuò, sed tantùm ad
 certos annos, nec votum non peten-
 di debitum conjugale, vel non nu-
 bendi, aut non fornicandi, nec votum
 suscipiendi Ordines Clericales, nec
 votum conditionatum (puta, si con-
 valuero ex morbo ingrediar Religi-
 nem) ante conditionis eventum; vo-
 tum ingrediendi Religionem stricti-
 orem, ut liceat ingredi minus stri-
 ctam, vel permanere in minus stricta.
 votum pœnale v. g. si fornicatus fue-
 ro, voveo me iturum Romam, etiam
 post pœnam commissam DD. mox
 citandi probabiliter non reservatum
 sunt, quod non habeat naturam ali-
 orum votorum, quæ simpliciter &
 directe sunt ex affectu erga rem pro-

missam & ob cultum divinum, sed hoc fiat directè ob aversionem & detestationem peccati.

Votum quoque peregrinationis Hierosolymitanae non nulli tantum eo casu reservatum putant, quo factum est intentione subveniendi terrae sanctae contra hostes Christiani nominis *arg. tex. & Glos. in c. ex mult. tab. t.*

Denique in votis reservatis dispensare potest Episcopus, quando est impedimentum adeundi S. Pontificem, & est necessitas accelerandi dispensationem. id, quod plerumque in voto castitatis contingit, postquam matrimonium jam contra votum contractum est, propter periculum quotidianae incontinentiae. In votis autem peregrinationum impedimentum frequentius solet esse tantum temporale, ut propterea potius dilationem quam dispensationem requirant.

Sed & tunc Episcopo dispensationem concedunt, si subsit dubium juris aut facti, an votum in talibus

circumstantijs obligatorium fit. Item si votum reservatum prius S. Pontifex in aliud opus commutârit, tunc Episcopus ex nova causa denuò aliam commutationem facere poterit. neque enim aliud opus in quod commutatio facta est censebitur reservatum ex regula juris, quod *subrogatum sapiat naturam ejus in cuius locum subrogatur*, quia procedit circa substantialia subrogati, ut circa obligationem, non autem circa accidentalia, si ea sint strictæ interpretationis & non extendenda, sicuti est reservatio, vid. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 9. & seq. Less. lib. 2. c. 40. dub. 13. Laym. lib. 4. tr. 4. c. 8. n. 8. & seqq. Suar. d. L. 6. c. 20.

Sed inquires, quomodo Pontifex vel Episcopus potest dispensare in voto, cum tamen votum obliget ex jure divino, in quo dispensatio non conceditur. R. Jus divinum aliquando obligare omnes per se sine omni præsupposita voluntate humana, ut in præceptis Decalogi & similibus,

ac in his verum est dicere, quod dispensare non liceat; aliquando autem obligat jus divinum ex præsupposita obligatione humanæ voluntatis, & quàm diu ista durat, ut in votis & juramentis; igitur si ista obligatio humana per irritationem, commutationem, aut dispensationem tollatur, cessabit etiam obligatio juris divini, quæ obligationi humanæ voluntatis tanquam fundamento innititur, quia non aliter obligat votum ex jure divino, quàm quatenus valet & durat, *vid. Sanch. de matr. lib. 8. dis. 6.*

- 13 Demum vulgaris est controversia, an summus Pontifex possit in votis solemnib⁹ dispensare, adeòq; efficere, ut Religiosus professus possit rursus ad sæculum redire? Rationem dubitandi facit tex. *in c. cum ad Monasterium in fine de statu Monachorum.* ubi dicitur, quòd abdicatio proprietatis, *fiat* & custodia castitatis ita sint regula monachali annexa, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiam indulgere.

Nihil ominus apud Recentiores & DD. cc. communius receptum est, posse summum Pontificem etiam in votis solemnibus dispensare, quia solemnitas votorum est tantum juris positivi, *tex. in c. unico h. t. in 6.* ergo si Pontifex tollat solemnitatem, quæ est juris positivi consentiente maxime Religione, & remittente jus suum, quod habet in Religiosum, manet tantum votum *simplex*, in voto autem *simplici*, quin Pontifex dispensare possit, nemo facile dubitaverit, ad *tex. in d. c. cum ad Monasterium*, communis, & vera est responsio, quod loquatur in *sensu composito*, quod scilicet non possit dispensari in votis solemnibus cum Religioso, ut maneat Religiosus, quia per talem dispensationem cessarent substantia Religionis, non autem loquatur ibidem Pontifex in *sensu diviso*, & quod status Religionis totaliter ab aliquo tolli non possit.

CAPUT